Regionale Raadscommissie Noordkop
Advies aan de gemeenteraden

Portefeuillehouder(s) : Burgemeesters J.A. de Boer, M. Pol, R. van Dam en M. van Kampen
Steller/penvoerder : Joy Vonk - j.vonk@denhelder.nl

Datum vergadering RRN	Datum B&W-besluiten
6 februari 2025	Den Helder: 21 januari 2025 Hollands Kroon: 21 januari 2025 Schagen: 21 januari 2025 Texel: 21 januari 2025

Onderwerp
Zienswijze op de Kadernota 2026 en reactie op Bezuinigingsscenario's 2026.

Kern van het voorstel
Dit voorstel betreft het afgeven van een zienswijze op de Kadernota 2026 en de bijhorende Bezuinigingsscenario's 2026 van de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (VRNHN). De VRNHN vervult een essentiële rol in crisisbeheersing en hulpverlening, met de missie om leed en schade te voorkomen en te beperken. De Kadernota 2026 wordt door de kopgemeenten over het algemeen positief ontvangen, met brede instemming over de inhoud, met uitzondering van de bijlage "Bezuinigingsscenario's 2026". De zienswijze richt zich dan ook voornamelijk op deze bijlage, waarin de gemeente Texel, Schagen en Hollands Kroon bezwaren hebben geuit tegen enkele specifieke bezuinigingsmaatregelen en de gemeente Den Helder, op basis van het besluit van de gemeenteraad, de 5% bezuinigingsmaatregel hanteert. De motivering van deze bezwaren wordt gedaan onder het kopje "motivering".

Voorgesteld advies
De regionale Raadscommissie Noordkop (RRN) wordt voorgesteld om de gemeenteraden te adviseren om: 1. Een zienswijze af te geven voor de Kadernota 2026 op de volgende punten; – **Nieuwe ontwikkelingen opgelegd door het ministerie van Justitie en Veiligheid** De kopgemeenten steunen de stelling van de VRNHN dat beleid pas kan worden uitgevoerd wanneer hiervoor voldoende financiële middelen beschikbaar zijn. – **Financiële verantwoordelijkheid ministerie van Justitie en Veiligheid** De kopgemeenten roepen de VRNHN op om bij nieuwe wensen of eisen vanuit het ministerie van J&V te blijven benadrukken dat het ministerie ook moet zorgen voor de bijbehorende financiële middelen. Zonder aanvullende financiering vanuit het ministerie kunnen dergelijke wensen niet worden uitgevoerd.

2. Voor de gemeente **Den Helder** een zienswijze vast te stellen ten aanzien van de Bezuinigingsscenario's 2026, met het volgende advies:
   - Instemmen met het voorgestelde bezuinigingspercentage van 4% door het dagelijks bestuur.
   - Vaststellen dat, op basis van het besluit van de gemeenteraad, een bezuinigingsmaatregel van 5% wordt gehanteerd in plaats van de door de VRNHN voorgestelde 4%, met daarbij het advies om:
     - Prioriteit te geven aan bezuinigingen op niet-wettelijke taken.

3. Voor de gemeente **Texel**, **Schagen** en **Hollands Kroon** een zienswijze vast te stellen ten aanzien van de Bezuinigingsscenario's 2026 met daarin:
   - Instemmen met het voorgestelde bezuinigingspercentage van 4%, met uitzondering van de volgende bezuinigingsmaatregelen:
     - Verlagen extra jaarlijkse vergoeding repressief vrijwilligers inclusief doorstorting personeelsvereniging (Thema 1: Versoberen).
     - Verminderen repressief brandweermaterieel (Thema 3: Verminderen).
   - Uit de voorgestelde bezuinigingsmaatregelen van 5 en 7%, indien en voor zover het algemeen bestuur besluit om maatregelen uit dit bezuinigingsvoorstel toe te passen, in ieder geval de volgende voorgestelde maatregelen te ontzien:
     - Verlagen extra jaarlijkse vergoeding repressief vrijwilligers inclusief doorstorting personeelsvereniging (Thema 1: Versoberen).
     - Verminderen repressief brandweermaterieel (Thema 3: Verminderen).
     - Beëindigen Duiktaak.
     - Eerste beroepsuitruk met 4 i.p.v. 6 personen in Den Helder.

De Regionale Raadscommissie Noordkop adviseert:
Vastgesteld in de vergadering van 6 februari 2025 Griffier Voorzitter

Openbaarheid documenten
Ja

Wettelijke grondslag
De wettelijke grondslag voor het indienen van de zienswijze op deze stukken is vastgelegd in artikel 4 van de Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen 2019 (FUGR 2019). Andere stukken waarin dit naar voren komt zijn: - notitie 'Informatievoorziening Gemeenschappelijke Regelingen' uit 2018, - de Gemeenschappelijke Regeling "Veiligheidsregio Noord-Holland Noord" zelf, - Wet gemeenschappelijke regelingen, artikel 34b en artikel 35, derde lid.

Beoogd bestuurlijk/maatschappelijk doel

De adviezen zijn opgesteld voor en door de vier gemeenten in de Kop van Noord-Holland (Den Helder, Schagen, Hollands Kroon en Texel). De financiële stukken van de VRNHN worden samen met de financiële stukken van de andere gemeenschappelijke regelingen in een Regionale Raadscommissie Noordkop (RRN) besproken. De kopgemeenten staan samen garant voor de financiële resultaten (positief/negatief) van de VRNHN, in samenwerking met de andere gemeenten in de regio. Naast een goede uitoefening van de wettelijke taken is een gezonde financiële huishouding van belang. Hierop wordt in deze zienswijze gestuurd. Door de financiële stabiliteit in de organisatie te borgen, wordt de basis gelegd voor een toekomstbestending uitvoering van deze kerntaken, die cruciaal zijn voor de veiligheid en gezondheid van de inwoners.

Dit advies draagt daarnaast op de lange termijn bij aan het waarborgen van een effectieve en efficiënte uitoefening van de wettelijke taken en opgedragen taken van de VRNHN. De VRNHN voert voor de zestien gemeenten in Noord-Holland Noord de taken uit op het gebied van crisisbeheersing, brandweerzorg (inclusief risicobeheersing en Veilig Leven), geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR), Zorg- en Veiligheidshuis en de meldkamer. Daarnaast voert de VRNHN voor elf gemeenten in deze regio taken uit op het gebied van ambulancezorg.

Motivering

Voordat we ingaan op de Kadernota en de Bezuinigingsscenario's, namens de raad de complimenten voor de inzet in het afgelopen jaar. Het was wederom een bewogen jaar met veel nieuwe ontwikkelingen en dreigingen, waarbij de VRNHN hard heeft gewerkt.

De Kadernota 2026 beschrijft de belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen, prioriteiten, financiële uitgangspunten en risico's voor het begrotingsjaar 2026. Deze nota is gebaseerd op het in 2024 vastgestelde Beleidsplan VRNHN 2024-2027 en het Meerjarenontwikkelplan Brandweer 2024-2027.

Op verzoek van enkele raden tijdens de behandeling van het Meerjarenontwikkelplan Brandweer, en op basis van een opdracht van het algemeen bestuur naar aanleiding van advies van de Regietafel Noord-Holland Noord, zijn in de bijlage van de Kadernota 2026 bezuinigingsscenario's opgenomen. Deze scenario's, door de VRNHN uitgewerkt voor mogelijke taakstellingen van 4%, en 5% en 7% bieden inzicht in maatregelen en hun impact op maatschappelijke, bestuurlijke en geografische gebieden. Ze dienen als hulpmiddel voor de raden bij het maken van toekomstige keuzes.

Kadernota 2026

Namens de vier kopgemeenten wordt voorgesteld om een zienswijze af te geven op de Kadernota 2026. Deze zienswijze richt zich specifiek op de bijlage van de Kadernota 2026, waarin de bezuinigingsscenario's zijn uitgewerkt.

De kopgemeenten zijn over het algemeen positief over de inhoud van de Kadernota 2026. Wel willen zij de VRNHN enkele opmerkingen meegeven:

1. **Nieuwe ontwikkelingen opgelegd door het ministerie van Justitie en Veiligheid**
   In de Kadernota wordt gesproken over nieuwe ontwikkelingen die door het ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V) worden opgelegd. De kopgemeenten spreken hun waardering uit voor het besluit van de VRNHN om deze ontwikkelingen op dit moment niet door te voeren, aangezien de benodigde financiering hiervoor momenteel ontbreekt. De kopgemeenten steunen de stelling van de VRNHN dat beleid pas kan worden uitgevoerd wanneer hiervoor voldoende financiële middelen beschikbaar zijn.
2. **Financiële verantwoordelijkheid ministerie van Justitie en Veiligheid**
   De kopgemeenten roepen de VRNHN op om bij nieuwe wensen of eisen vanuit het ministerie van J&V te blijven benadrukken dat het ministerie ook moet zorgen voor de bijbehorende financiële middelen. Zonder aanvullende financiering vanuit het ministerie kunnen dergelijke wensen niet worden uitgevoerd.

Bezuinigingsscenario's 2026 – Gemeente Den Helder

De gemeente Den Helder stemt in met de voorgestelde bezuinigingspercentage van 4% van het dagelijks bestuur van de VRNHN. Conform het besluit van de gemeenteraad stelt de gemeente Den Helder echter voor om de bezuiniging te verhogen naar 5% in plaats van de door de VRNHN voorgestelde 4%. De gemeente Den Helder adviseert de VRNHN daarbij om prioriteit te geven aan bezuinigingen op niet-wettelijke taken.

Financiën gemeente Den Helder

Op grond van het reeds vastgestelde (bestaande) beleid in de begroting 2026 van de VRNHN zal de stijging van de gemeentelijke bijdrage voor de gemeente Den Helder in ieder geval € 322.000 (structureel) bedragen. Verlaging van deze bijdrage kan door middel van het doorvoeren van de door de VRNHN voorgestelde bezuinigingen. De voorstellen van de RRN om bepaalde bezuinigingen niet te accepteren beperken de mogelijkheden de gemeentelijke bijdrage te verlagen. Verwerking van beide scenario's 4% en 5-7% levert de maximale besparing op. Deze is echter niet groot genoeg om de huidige lasten in de gemeentelijke begroting te verlagen en dekt slechts (gedeeltelijk) de autonome stijging van de bijdrage als gevolg van indexering.

Bezuinigingsscenario's 2026 - Gemeente Texel, Schagen en Hollands Kroon

In het kader van de voorgestelde bezuinigingsmaatregelen tot 4% zijn deze onderverdeeld in drie thema's: versoberen, vertragen en verminderen. De gemeente Texel, Schagen en Hollands Kroon geven per thema aan of de gemeenten wel of niet akkoord gaan, dan niet met opmerkingen.

Daarnaast zijn ook de bezuinigingsmaatregelen uit de scenario's van 5% en 7% beoordeeld. Primair stemmen de gemeente Texel, Schagen en Hollands Kroon niet in met de in die tabel genoemde maatregelen. Echter, in het geval het Algemeen Bestuur besluit om meer te bezuinigen dan hetgeen de gemeente Texel, Schagen en Hollands Kroon middels deze zienswijze hebben aangegeven, hechten de gemeente Texel, Schagen en Hollands Kroon er toch belang aan om aan te geven waar zij in dat geval het meest bezwaar bij hebben.

De rode draad in deze zienswijze is dat deze gemeenten bezuinigingen op repressief vlak onwenselijk en onverantwoord achten, omdat deze werkzaamheden niet door individuele gemeenten zelf, indien gewenst, overgenomen zouden kunnen worden.

Bezuinigingsmaatregelen tot 4%

Thema 1: Versoberen

1. **Akkoord**: *Versoberen materieel en middelen Incidentenbestrijding Gevaarlijke Stoffen*.
2. **Akkoord**: *Schrappen van personele en bestuurlijke voorzieningen en representatie*.
3. **Niet akkoord**: *Verlagen van de extra jaarlijkse vergoeding repressief vrijwilligers inclusief doorstorting personeelsvereniging*.
   De gemeente Texel, Schagen en Hollands Kroon achten deze maatregel niet wenselijk. Vrijwilligers spelen een cruciale rol in de brandweerorganisatie. Het verminderen van hun vergoeding kan worden opgevat als een gebrek aan erkenning en waardering. Dit kan de motivatie en betrokkenheid van de onmisbare vrijwilligers nadelig beïnvloeden.

Thema 2: Vertragen

1. **Akkoord**: *Vertragen Hoorn 24/7*.
   De gemeente Texel, Schagen en Hollands Kroon stellen voor een pilot van (bijvoorbeeld) twee jaar in Hoorn op te zetten. Tijdens deze pilot wordt onderzocht of een 12/7 bezetting effectief is en geen operationele problemen oplevert. Indien de pilot succesvol blijkt, kan de maatregel structureel worden toegepast.

Thema 3: Verminderen

1. **Niet akkoord**: *Verminderen van repressief brandweermaterieel*.
   De gemeente Texel, Schagen en Hollands Kroon gaan niet akkoord met het voorstel om repressief brandweermaterieel te verminderen, in het bijzonder de waterwagen van Texel. De stelling dat de waterwagen op Texel een lage repressieve meerwaarde heeft, wordt niet gedeeld. Integendeel zelfs; deze waterwagen wordt als essentieel beschouwd. De kopgemeenten vragen zich af of de VRNHN de impact van dit voorstel wel voldoende heeft geanalyseerd. Het weghalen van de waterwagen betekent namelijk dat de brandweer van Texel (veel) sneller bijstand nodig heeft van de vaste wal. Dit brengt twee grote bezwaren met zich mee; ten eerste vormt dat een operationele uitdaging en ten tweede brengt een overtocht met de TESO buiten de reguliere vaartijden zeer hoge kosten met zich mee. Deze voorgestelde maatregel wordt daardoor zowel financieel als praktisch onverantwoord beschouwd.
2. **Akkoord***: Inzet op langdurige crisis*.
3. **Akkoord**: *Vermindering capaciteit communicatie en HR*.
   De gemeente Texel, Schagen en Hollands Kroon adviseren de VRNHN om deze maatregel verder te versoberen.
4. **Akkoord**: *Verminderen inzet aanpak mensenhandel*.
   De gemeente Texel, Schagen en Hollands Kroon adviseren de VRNHN om deze maatregel verder te versoberen, dan wel te beëindigen. Ons inziens is een extra inspanning vanuit de VRNHN niet noodzakelijk. Eventuele casus overleggen zijn geborgd in het zorg en veiligheidshuis en vanuit de samenwerking in Noord-Holland Samen Veilig wordt al volop op dit onderwerp ingezet.
5. **Akkoord**: *Verminderen brandonderzoek*.
   Het belang om zo min mogelijk te bezuinigen op repressieve taken van de brandweer wordt hierbij benadrukt. Aangezien brandonderzoek geen repressieve taak van de brandweer is, wordt voorgesteld om deze maatregel verder te versoberen, dan wel te beëindigen. Dit is afhankelijk van welke partij er al een brandonderzoek uitvoert. De politie en verzekeraars doen immers ook brandonderzoeken.
6. **Akkoord**: *Verminderen activiteiten Veilig Leven*.
   Preventieve activiteiten zijn geen wettelijke taak en kunnen door de gemeenten zelf worden uitgevoerd. Ook zou de mogelijkheid tot het afsluiten van een Dienstverleningsovereenkomst

(DVO) tussen gemeenten (die deze activiteit willen afnemen) en de VRNHN een verkenning waard kunnen zijn.
7. **Akkoord**: *Verminderen inhuur en verlagen oefenbudget*.
8. **Akkoord***: Beëindigen inzet externe specialistische kennis*.
9. **Akkoord**: *Verminderen innovatiebudget*.
10. **Akkoord**: *Verminderen Opleidingsbudget Zorg- en Veiligheidshuis*.
11. **Akkoord**: *Verminderen Opleidingsbudget Bedrijfsvoering t.b.v. hele organisatie*.

Bezuinigingsmaatregelen scenario's 5% en 7%
1. **Minst bezwaarlijk**: *Beëindigen Veilig Leven*.
   Zie voor motivering punt 6 van Thema 3: Verminderen.
2. **Meest bezwaarlijk**: *Beëindigen duiktaak*.
   Dit voorstel is maatschappelijk onverantwoord. De brandweer houdt onvoldoende operationele slagkracht over. De brandweer is de enige partij die deze taak kan uitvoeren.
3. **Minst bezwaarlijk**: *Beëindigen jeugdbrandweer*.
   Bij beëindiging van de jeugdbrandweer dient rekening te worden gehouden met de gemeentelijke context. Het werven van jeugdige vrijwilligers hangt sterk af van de lokale betrokkenheid en behoeften. Ondersteuning van jeugdbrandweer zou, indien gewenst, zelf door gemeenten kunnen worden opgepakt.
4. **Minst bezwaarlijk**: *Beëindigen brandonderzoek*.
   Zie voor motivering punt 5 van Thema 3: Verminderen.
5. **Meest bezwaarlijk**: *Eerste beroepsuitruk met 4 i.p.v. 6 personen in Den Helder*.
   Het wegnemen van deze capaciteit is onverantwoord, omdat dit operationele risico's zal vergroten. Repressieve taken blijven een exclusieve verantwoordelijkheid van de brandweer.

Alternatieven (incl. argumenten)

Alternatief voor het advies: Bezuinigen op wettelijke taken
Dit alternatief houdt in dat extra bezuinigingen worden doorgevoerd op taken die wettelijk verplicht zijn. Het is essentieel dat de VRNHN haar wettelijke taken blijft uitvoeren binnen de beschikbare financiële middelen. Daarom wordt dit alternatief afgeraden.

Alternatief voor het advies: Bezuiniging op managementniveau
In de huidige bezuinigingsvoorstellen zijn geen maatregelen opgenomen die betrekking hebben op management en bestuur. Het opnemen van een aanvullende taakstelling voor management en bestuur kan als optie worden overwogen. Dit zou kunnen helpen om de financiële druk op operationele en repressieve taken te verminderen.

Alternatief voor het advies: een eensluidende zienswijze
In deze voorgestelde zienswijze verschilt de mening van het college van Den Helder van die van het college van Texel, Schagen en Hollands Kroon. De reden is met name gelegen in het feit dat gemeente Den Helder reeds een besluit heeft genomen om 5% te bezuinigen op de gemeenschappelijke regelingen. Voor de andere gemeenten geldt dat niet. Een alternatief is om toch te komen tot een eensluidende zienswijze, zodat de kracht van het gezamenlijk optrekken beter wordt benut.

Alternatief voor het advies: andere sturing op de voorgestelde bezuinigingsmaatregelen

De colleges van de gemeente Texel, Schagen en Hollands Kroon hebben per bezuinigingsmaatregel expliciet hun zienswijze aangegeven. Een alternatief is om daarin andere keuzes te maken of prioriteiten te stellen. Gelet op de motivering bij de betreffende maatregelen, wordt dit alternatief afgeraden.

Gevolgen algemene middelen en begroting		
Kosten: € 0,00		
Dekking:	¨ Algemene middelen	¨ Inkomsten
	¨ Bijdragen derden	¨ Reserve
Toelichting:		

Communicatie

Op basis van het regionaal raadsadvies wordt er in de lokale gemeenteraad een besluit genomen over de financiële stukken van de Veiligheidsregio. De colleges van burgemeester en wethouders versturen de brief met daarin de zienswijze van de betreffende gemeenteraad aan het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio.

Achtergrondcontext

Er wordt een korte terugblik gegeven op de kadernota 2025 en andere stukken, jaarstukken 2023 en begroting 2025:

Kadernota 2025, Meerjarenontwikkelplan Brandweer, Ontwerpbeleidsplan 2024 – 2027 en Dekkingsplan VRNHN

Beslispunt 1: ten aanzien van de Kadernota 2025 en het Meerjarenontwikkelplan Brandweer een gezamenlijke zienswijze af te geven met daarin het advies:

- om kritisch te kijken en te blijven kijken naar de (overige) uitgaven van de Veiligheidsregio, en onlosmakelijk daarvan de door hen uit te voeren taken en ambities;
- een toelichting te geven op de keuze waarom voor een ingroeiperiode van drie jaar is gekozen;
- om de effecten en resultaten van de voorgestelde plannen uit het Meerjarenontwikkelplan Brandweer te monitoren, periodiek te evalueren en de gemeenteraden daarover actief te informeren.

Beslispunt 2: kennis te nemen van het Ontwerpbeleidsplan 2024 – 2027 en het Dekkingsplan en de volgende opmerking mee te geven aan de burgemeester ter overweging bij de vaststelling van genoemd Ontwerpbeleidsplan:

- verzocht wordt, om bij de vaststelling van het Ontwerpbeleidsplan goed te kijken of de gemaakte beleidskeuzes niet verder gaan of ambitieuzer zijn dan de taken die, op grond van de wet of de gemeenschappelijke regeling, aan de Veiligheidsregio zijn toegekend.

Jaarstukken 2023 en Begroting 2025

Voor de jaarstukken 2023 en de begroting 2025 van de VRNHN is besloten namens de vier kopgemeenten een positieve zienswijze af te geven. Dit besluit werd genomen omdat de begroting niet significant afwijkt van de gegevens die in de kadernota zijn gepresenteerd. Daarnaast blijkt uit de jaarrekening 2023 dat, ondanks de negatieve resultaten, de algemene reserve van de VRNHN en het weerstandsvermogen nog steeds voldoende op peil zijn.

Bijlagen
1. Aanbiedingsbrief bij Kadernota 2026
2. Kadernota VRNHN 2026
3. Bezuinigingsscenario’s VRNHN 2026
4. Tabellen bezuinigingsscenario’s VRNHN 2026